

International
**SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL**

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:34
sssjournal.com

pp.2239-2246
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 18/03/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 10/05/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 10.05.2019

HEMŞİRELİK LİSANS ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ İLETİŞİM BİÇİMLERİNE İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİ

DETERMINING THE PERCEPTIONS OF NURSING UNDERGRADUATE STUDENTS ON THE COMMUNICATION STYLES OF ACADEMIC STAFFS

Öğr. Gör. **Veysel KAPLAN**

Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Yozgat/TÜRKİYE

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1446>

Reference : Kaplan, V. (2019). "Hemşirelik Lisans Öğrencilerin Öğretim Elemanlarının İletişim Biçimlerine İlişkin Algılarının Belirlenmesi", International Social Sciences Studies Journal, 5(34):2239-2246.

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik lisans öğrencilerinin öğretim elemanlarının iletişim biçimlerine ilişkin algılarını ve öğretim elemanlarının iletişim biçimlerinin öğrencilerin bölüm memnuniyetlerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmanın evreninin bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde eğitim gören 379 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Örneklem seçilmemiş, evren üzerinde çalışılmıştır. (katılım oranı=% 79,9). Katılımcılara Kişisel Bilgi Formu ve Öğretim Elemanlarının İletişim Biçimleri Ölçeği (ÖEİBÖ) uygulanmıştır. Kişisel bilgi formu; cinsiyet, yaş, bölüm memnuniyeti ve bölümü tercih etme nedeni hakkında sorular içermektedir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler, bağımsız değişkenlerde t-testi, varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. **Bulgular:** Yapılan istatistikler sonucunda öğrencilerinin yaş ortalaması 20,42±0,9'dur ve %79,2'si kadındır. Öğrencilerinin öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması 80,86±0,84'dür. Öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ölçeğinin toplam puan ortalaması ile öğrencilerin bölümden memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0,05). **Sonuç:** Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin, öğretim elemanlarının iletişim biçimlerinden memnun olduğu ve öğretim elemanlarının etkili bir iletişim kurduklarını düşündüklerinin yanı sıra öğrencilerin bölüm memnuniyetlerinde öğretim elemanlarının iletişim biçimlerinin etkisi olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Lisans Öğrencileri, Öğretim Elemanları, İletişim Biçimleri, Algı

ABSTRACT

Objective: This study was carried out to determine the perceptions of nursing undergraduate students about the communication styles of academic staffs and the effects of communication styles of faculty members were examined on the department satisfaction. **Methods:** The population of this descriptive study consisted of 379 undergraduate students studying in the Nursing Department of the Faculty of Health Sciences of a university. The sample was not selected, we studied on whole universe. (participation rate = 79.9%). The Personal Information Form and the Forms of Communication of Teaching Staff Scale (ÖEİBÖ) were applied to the participants. Personal information form is about gender, age, department satisfaction and the reason for choosing the department. Percentage, independent variables t-test and variance analysis (ANOVA) were used to evaluate the data. **Results:** As a result of the research, the average age of the students is 20,42 ± 0,9 and 79,2% is female. The average score of the students in terms of the Forms of Communication of Teaching Staff Scale (ÖEİBÖ) is 80,86 ± 0,84. In addition, it was determined that The average score of the students in terms of the Forms of Communication of Teaching Staff Scale and the students' satisfaction levels of faculty were significant (p<0,05). **Conclusion:** In line with these results, it was determined that the students were satisfied with the communication styles of the academic staffs and students think that academic staffs have an effective communication styles. In addition, it is important that the effect of communication styles of academic staffs on the department satisfaction.

Keywords: Nursing, Undergraduate Students, Academics, Communication Styles, Perception.

1. GİRİŞ

İnsanlar, başkalarıyla birliktelik içinde olmak, ilişkilerini sürdürmek, kendilerini anlatabilmek, onları anlayabilmek ve etkilemek amacıyla iletişim kurmaktadırlar (Williams, 1979). İletişim; eldeki bilgi, fikir ya da düşüncelerin ilgili kişilerce anlaşılması amacıyla yazı, konuşma ve görsel araçların kullanılmasıyla iletilmesi, alınması veya değiştirilmesi olarak tanımlanabilir (Sillars, 1995). İletişim tek yönlü olmaktan öte karşılıklı etkileşime ve beraberliğe dayanmaktadır. Eğer iletişim karşılıklı olmayıp tek taraflı bir şekilde gerçekleşirse, gücü ya da yetkiyi elinde bulunduran taraf isteklerini gerçekleştirecek, diğer tarafı baskı altında tutacaktır (Cüceloğlu, 1999). Sınıf ortamındaki öğretmen-öğrenci iletişimi de, iletişimin önemli bir unsur olan karşılıklı birlikteliğe temellenmekte ve eğitimcinin bir konu ile ilgili davranışları öğrencilerle paylaşması ve ilgili davranışların öğrencilerde oluşmasını sağlama amacıyla gerçekleşmektedir (Bangir ve Senemoğlu, 1999).

Bu öğrenme süreci ve davranış değişikliklerinin sağlanması, öğretmenin kendisinde bulunan bilgi, beceri ve tutumları öğrencilere aktarmasıyla gerçekleşir. Süreç içerisinde en önemli rol çoğunlukla öğretmene aittir. Bu rol içerisinde öğretmenler öğrencilerine sevgi, saygı, ilgi yakınlık göstererek okulu, eğitim sürecini etkileyici hale getirmeli, öğrenciyi dersle güdülemeli öğrenciye psikolojik ve sosyal açıdan destek olmalıdır (Ergin ve Geçer, 1999; Sağlan ve ark., 2009)

Genel olarak öğrenciler öğretim elemanlarından, etkili kişilerarası iletişim, sabır, hoşgörü ve demokratik tutumun yanı sıra kendileri için birer kaynak kişi olmasını, bağımsız düşünme olanağı vermelerini, kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmesine olanak sağlamalarını, anlayamadıkları konular hakkında soru sormaya cesaretlendirmelerini, kişisel sorunlarını paylaşabilmeyi, kendilerini birey olarak algılamalarını ve soru sormaya özendirmelerini beklemektedirler (Bayrak, 1999; Çakmak, 2001; Yetkin, 1999). Ancak ilgili kaynaklar incelendiğinde üniversitedeki birçok öğretim elemanının öğrencilerin psikolojik ve sosyolojik özelliklerine dikkat etmediği ve bu nedenle birçok sorunla karşılaştığını göstermektedir (Ergün, 2001; Güven 2001).

Özellikle hemşirelik eğitimi gibi kuramsal ve uygulamalı eğitim veren, öğrenciye mesleği için gerekli kuramsal bilgiler verilirken, öğrencinin bu bilgileri uygulama alanlarında beceriye dönüştürebilmesi üzerine işleyen bölümlerde, öğrencilerin öğretim elemanlarından saygı, sevgi ve anlayış, karşılıklı güven beklentisi daha fazla önem taşımaktadır (Keçeci ve Arslan, 2012; Taşocak, 2001; Aştı, 1990).

Eğitimci ve öğrenci ilişkileri karşılıklı olarak beklentilere cevap verdiği düzeyde eğitim ortamını olumlu etkileyecektir. Etkili ve verimli ilişkilerde hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin sorumlulukları bulunmaktadır. Öğrenci iletişimde bulunduğu öğretim elemanının davranışlarından etkilendiğinden nitelikli bir eğitimin sağlanabilmesi için öğretim elemanlarının tutum ve davranışlarıyla öğrencilere örnek olmaları, öğrencilere değerli olduklarını hissettirmeli, öğrencilerini tanımaya yönelmeleri gerekmektedir (Keçeci ve Taşocak, 2009).

Bu çalışma geleceğin hemşirelerinin yetiştirildiği sağlık bilimleri fakültelerinde her türlü iletişim ortamlarının iyileşmesi ve daha etkili bir öğrenme ve öğretme alanlarına dönüştürülebilmesi için yaşanan iletişim sorunlarının neler olduğunun derinlemesine analiz edilmesi alan yazındaki boşluğun giderilmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Tipi

Bu çalışma hemşirelik lisans öğrencilerinin öğretim elemanlarına yönelik algılarını belirlenmek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırma Mart 2018 – Haziran 2018 tarihleri arasında Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 içerisinde eğitim-öğretime devam eden 379 hemşirelik öğrencisi oluşturmaktadır. Tanımlayıcı

nitelikteki bu çalışmada örneklem seçilmemiş, evren üzerinde çalışılmış ve 303 katılımcıyla yürütülmüştür (Katılım Oranı=% 79,9).

2.3.Etik Boyut

Bu çalışma, Helsinki Deklerasyonu prensiplerine uygun olarak yürütülmüştür. Çalışmada gönüllülük esası dikkate alınmış olup, veri toplama formları dağıtılmadan önce katılımcılar çalışma hakkında bilgilendirilmiştir. Araştırmanın yürütülebilmesi için ilgili kurumdan ve Yozgat Bozok Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan yazılı izinin yanı sıra katılımcılardan yazılı ve sözel onamları alınmıştır.

2.4.Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler Kişisel Bilgi Formu ve Öğretim Elemanlarının İletişim Biçimleri Ölçeği (ÖEİBÖ) ile toplanmıştır. Kişisel Bilgi Formu cinsiyet, yaş, aile türü, bölüm memnuniyeti ve bölümü tercih etme nedeni hakkında 8 sorudan oluşmaktadır.

Öğretim Elemanlarının İletişim Biçimleri Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği Ergin ve Geçer (1999) tarafından yapılmıştır (Ergin ve Geçer, 1999). Ankette öğretim elemanlarının öğrenciler tarafından nasıl algılandığını görebilmek amacıyla öğretim elemanlarının ders dışında öğrencilerle ve diğer insanlarla etkileşimleriyle ilgili ifadeler yer almaktadır. Öğrenciler bu soruları 6 puanlı bir derece kullanarak (6) Tamamen katılıyorum, (5) Katılıyorum, (4) Biraz katılıyorum, (3) Biraz katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (1) Hiç katılmıyorum şeklinde yanıtlamışlardır. Bu anketten tüm görüşlere katılan öğrencilerin alacakları en yüksek puan 132, en düşük puan ise 22'dir. Anketin tümünden alınacak yüksek bir puan öğretim elemanı-öğrenci arasındaki iletişimin olumlu olduğu, düşük bir puan ise öğretim elemanı-öğrenci arasındaki iletişimin olumsuz olduğu, bazı sorunlara sahip olduğu izlenimini vermektedir.

“Öğretim Elemanları İletişim Beceriler” ölçeği 22 maddeden oluşan beşli Likert tipi bir ölçek olup her davranış, olumlu ifadelerde; hiçbir zamandan (1) her zamana (5) doğru, olumsuz ifadelerde (19-20-21. maddeler) ise tersinden puanlanmaktadır. Ölçekten alınan puanların aritmetik ortalaması 5.00-4.20 arasında ise iletişim becerisi üst düzeyde etkili, 4.19-3.40 arasında ise etkili fakat geliştirilmesi gereken, 3.39-2.60 arasında ise vasat, 2.59-1.80 arasında ise zayıf, 1.79-1.00 arasında ise çok zayıf değerlendirmesi benimsenmiş ve yorumlamalar bu yönde yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından örneklem grubu için tekrarlanan güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alfa Katsayısı 0.85 olarak belirlenmiştir (Ergin ve Geçer, 1999).

2.5.Verilerin Toplanması

Araştırmanın yapılacağı kurumdan gerekli izinler alındıktan sonra, Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde eğitim ve öğretime devam eden öğrencilerle görüşülmüş ve araştırma ile bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü olduğunu ifade eden katılımcılara uygulanmıştır. Formların doldurulması yaklaşık 10 dakika sürmüştür.

2.6.Verilerin Değerlendirilmesi

Elde edilen veriler SPSS 18.0 yazılım programında veri tabanı oluşturularak değerlendirilmiştir. Değerlendirmede, kategorik veriler frekans dağılımı; sürekli veriler ortalama ve standart sapma olarak gösterilmiştir. İstatistiksel analizde ki-kare testi kullanılmış, anlamlılık düzeyi için $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması $20,42 \pm 0,9$, %79,2'si kadın, %28,4'ü ikinci sınıf ve %98,3 bekadır. Öğrencilerin %49,5'i kendi isteği ile hemşirelik bölümünü tercih ettiğini, %56,4'ü bölümden orta düzeyde memnun olduğunu bildirmiştir.

Çizelge 1: Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı

Değişkenler	Sayı	Yüzde	
Cinsiyet	Erkek	63	20,8
	Kadın	240	79,2
Sınıf	1. Sınıf	83	27,4
	2. Sınıf	86	28,4
	3. Sınıf	72	23,8
	4. Sınıf	62	20,5
Medeni Durum	Evli	5	1,7
	Bekar	298	98,3
Tercih Etme Durumu	Kendi İsteği İle	150	49,5
	Aile Önerisi İle	33	10,9
	İş Bulma Kolaylığı	84	27,7
	Sınav Puanına Denk Gelmesi	36	11,9
Memnuniyet Düzeyi	İyi	108	35,6
	Orta	174	56,4
	Kötü	24	7,9

Hemşirelik lisans öğrencilerinin öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması $80,86 \pm 0,84$ 'dür. Ölçeğin saydamlık alt boyutundan alınan ortalama puan $29,05 \pm 0,35$, saygı alt boyutundan alınan ortalama puan $20,03 \pm 0,32$, sosyal rahatlık alt boyutundan alınan ortalama puan ise $31,77 \pm 0,27$ 'dir.

Çizelge 2: Öğrencilerin ÖEİBÖ ve alt boyutlarından aldıkları ortalama puan dağılımı

Ölçekler	Ort ± SS
ÖEİBÖ	80,86±0,84
Saydamlık Alt Boyutu	29,05±0,35
Saygı Alt Boyutu	20,03±0,32
Sosyal Rahatlık Alt Boyutu	31,77±0,27

Öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ölçeğinin toplam puan ortalaması ile öğrencilerin bölümden memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Hemşirelik bölümünden memnuniyet düzeyleri yüksek olan öğrencilerin öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ölçeğinden aldıkları puanın daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca bölüme yeni başlayan 1. sınıf ve yaş gurubu daha küçük olan öğrenciler öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ölçeğinin toplam puan ortalaması arasında da anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Buna göre 1. sınıf ve yaş grubu daha küçük olan öğrencilerin öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ölçeğinden aldıkları puanın daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Çizelge 3: Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile ÖEİBÖ ve alt boyutlarından aldıkları ortalama puanları arasındaki ilişki

Özellikler	Ölçekler	
	Öğretim Elemanları İletişim Biçimleri Ölçeği X±SS	
Bölüm memnuniyet düzeyleri	İyi (108)	84,18±14,99
	Orta (171)	80,43±13,75
	Kötü (24)	69,04±18,10
		$p=0,000$
Sınıf	1. Sınıf (83)	84,54±14,47
	2. Sınıf (86)	81,33±13,42
	3. Sınıf (72)	82,77± 14,46
	4. Sınıf (62)	73,08± 16,10
		$p=0,000$

Cinsiyet Kadın (240) Erkek (63)	81,58±14,82 78,14±15,69 <i>p</i> =0,869
Yaş 18-21 (161) 21 ve üstü (142)	84,08±13,38 77,21±16,00 <i>p</i> =0,009

Öğrencilerin öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ile ilgili en çok katıldıkları davranışlar; öğretim elemanlarımız içinde buldukları söyleşi ortamında konuşulan konular hakkında fikir bildirmeye önem verir (%45,2), öğretim elemanlarımız görüşlerini ikna edici biçimde açıklayabilir (%42,3), öğretim elemanlarımız derste öğrencileriyle iletişimde başarılı olmaktadır (%33,3), öğretim elemanlarımızın öğrencilerle iletişimi yargılayıcı değil açıklayıcıdır (%31,1) maddeleridir. Öğrencilerin öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ile ilgili en az katıldıkları davranışlar ise; öğretim elemanlarımız öğrencileri kendileriyle eşit göyerek iletişim kurar (%19,7) maddeleridir.

Çizelge 4: Öğrencilerin ÖEİBÖ'ne verdikleri cevapların yüzde dağılımı

Ölçek Maddeleri	Cevaplar ve Oranları					
	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.Öğretim elemanlarımız söylediklerimizden ne anladığını bizim de bilmemize imkan verir	%5 (15)	%9,8 (30)	%11,5 (35)	%33,2 (100)	%35 (106)	%5,5 (17)
2.Öğretim elemanlarımız derste öğrencileriyle iletişimde başarılı olmaktadır	%7 (21)	%8 (24)	%11,4 (35)	%33,3 (101)	%33,3 (101)	%7 (21)
3.Öğrenciler öğretim elemanlarının kendilerini anladığını düşünür	%12,8 (39)	%16,5 (50)	%11,9 (36)	%32,5 (98)	%22,8 (69)	%3,5 (11)
4.Bence öğretim elemanlarımız karşısındakine neler hissettiğini yansıtır	%6,6 (20)	%12,2 (37)	%11,3 (34)	%31,1 (94)	%32,6 (99)	%6,2 (19)
5.Öğretim elemanlarımızın öğrencilerle iletişimi yargılayıcı değil açıklayıcıdır	%11,9 (36)	%11,1 (34)	%9,5 (29)	%28,2 (85)	%31,1 (94)	%8,2 (25)
6.Öğretim elemanlarımız içinde buldukları söyleşi ortamında konuşulan konular hakkında fikir bildirmeye önem verir	%4,5 (14)	%7,2 (22)	%5,5 (17)	%25,9 (78)	%45,2 (137)	%11,7 (35)
7.Öğretim elemanlarımız onu gerçekten tanımamıza olanak sağlar	%10,5 (32)	%16,6 (50)	%11,7 (35)	%33,5 (102)	%22,1 (67)	%5,6 (17)
8.Öğretim elemanlarımız öğrencilerle söyleşirken sadece öğrencilerin söylediklerini değil, söylemediklerini de dikkate alır	%11,7 (35)	%20 (61)	%10,3 (32)	%28,8 (87)	%23,9 (72)	%5,3 (16)
9.Öğretim elemanlarımız gerektiğinde kendini bizim yerimize koyar	%16,9 (51)	%16,3 (49)	%10,1 (31)	%33,5 (102)	%18,3 (55)	%4,9 (15)
10.Öğretim elemanlarımız öğrencileri kendileriyle eşit göyerek iletişim kurar	%19,7 (59)	%19,1 (58)	%13,7 (42)	%30,5 (92)	%14,8 (45)	%2,2 (7)
11.Öğrenciler öğretim elemanlarının mutlu ya da üzgün olduğunu anlayabilirler	%11,3 (33)	%11,5 (35)	%8,2 (25)	%24,6 (75)	%36,8 (112)	%7,6 (23)
12.Bence öğretim elemanının arkadaşları onun kendilerini gerçekten önemseydiğine inanırlar	%4,5 (14)	%11 (33)	%12 (36)	%34,3 (104)	%31,1 (94)	%7,1 (22)
13.Bana göre öğretim elemanları kendilerine yakın gördüklerine kendilerini nasıl hissettiğini söyler	%8,1 (25)	%14,6 (43)	%8,8 (27)	%28,6 (87)	%33,7 (102)	%6,2 (19)
14.Öğretim elemanlarımız öğrencilerle konuşurken bir konudan diğerine çok iyi geçiş yapar	%5,6 (17)	%7,6 (23)	%12 (36)	%25 (76)	%40,3 (122)	%9,5 (29)
15.Bana göre öğretim elemanlarımız cana yakın insanlardır	%11,6 (35)	%11,6 (35)	%8,2 (25)	%34,2 (104)	%25,2 (76)	%9,2 (28)
16.Öğretim elemanlarımız konuşurken gözlerimize bakar	%3,9 (12)	%5,5 (17)	%6,6 (20)	%21,4 (65)	%47 (142)	%15,6 (47)
17.Öğretim elemanlarımız sözel olarak kendilerini çok iyi ifade ederler	%5,3 (16)	%5,1 (15)	%8,8 (27)	%28,8 (87)	%38,2 (116)	%13,8 (42)
18.Öğretim elemanlarımızın sosyal durumlarda rahat olduklarını söyleyebilirim	%13,6 (42)	%7 (21)	%4,9 (15)	%27,5 (83)	%41,4 (125)	%5,6 (17)
19.Öğretim elemanlarımızın başkalarına yaptırmak istedikleri şeyleri yaptırmada güçlük çektiklerini söyleyebilirim	%17 (52)	%35,8 (108)	%17,6 (53)	%18,4 (56)	%10,2 (31)	%1 (3)

20.Öğretim elemanlarımız kendilerini savunmakta zorluk çeker	%36,8 (111)	%39,7 (121)	%6,8 (21)	%9,1 (228)	%6,4 (20)	%0,9 (3)
21.Öğretim elemanlarımız düşüncelerini ifade ederken doğru kelimeleri bulmakta zorlanıyor	%22,7 (69)	%38,9 (118)	%12,5 (38)	%16,2 (49)	%7,4 (22)	%2,3 (7)
22.Öğretim elemanlarımız görüşlerini ikna edici biçimde açıklayabilirler	%6,2 (19)	%6,2 (19)	%6,8 (21)	%29 (88)	%42,3 (128)	%9,4 (28)

4. TARTIŞMA

Bu araştırmanın sonuçları öğretim elemanlarının iletişim biçimlerine yönelik öğrencilerin algılarını içermektedir. Çalışma sonuçlarımız doğrultusunda öğretim elemanlarının iletişim biçimleri ile öğrencilerin bölümden memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin öğrenme sürecindeki temel amaç olan davranış değişikliklerinin sağlanması konusunda özellikle öğretim elemanlarının rolü bu sonuç belirginleşmektedir. İletişimin karşılıklı sorumluluklarla sürdürüldüğü bir süreç olduğu gerçeğiyle öğretim elemanları aktardığı bilgi ve becerileri olumlu bir iletişim çerçevesinde göstermesiyle öğrencilerin bölüm memnuniyetlerini, eğitim süreçlerini pozitif etkileyebilecekleri düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde genel olarak kadın öğrencilerin öğretim elemanlarının iletişim biçimlerini daha olumlu algıladıkları yönünde sonuçlara rastlansa da bizim çalışmamızda cinsiyet değişkenine göre öğrenciler arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Sax ve ark. (2005) ve Özcan (2009) çalışmalarında erkeklere oranla bayanların eğitimcilerle daha fazla ve olumlu iletişim kurduğu belirlenmiştir (Sax, Bryant ve Harper, 2005; Özcan, 2009) Literatürde bu durum genel olarak kadınsılığın; duygusallık, öngörü, yardımlaşma, ortak duyu, itaat ve benzeri özellikleri barındırmasıyla ilişki kurulmuştur (Akter, 2009). Ancak modernleşen toplumla birlikte toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak beklenti farklılıkları etkisi kaybettiği ve genç neslin, iletişim içerisinde benzer roller sergilemeye başladıkları düşünülmektedir.

Araştırmada öğrenci görüşlerine göre ölçek alt boyutlarından aldıkları ortalama değerler dikkate alındığında en düşük puan ortalaması saygı alt boyutundan alınmıştır. Bu durum öğretim elemanlarının öğrencilerle olan ilişkilerinde otorite konumunda bulunmalarından dolayı onlarla eşit seviyede bir ilişki kuramamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu durum ‘Öğretim elemanlarımız öğrencileri kendileriyle eşit görerek iletişim kurar’ ve ‘Öğretim elemanlarımız gerektiğinde kendini bizim yerimize koyar’ sorularıyla da ön plana çıkmaktadır ve öğrenciler bu sorulara sırasıyla %19,7 ve %16,9 oranında ‘Hiç Katılmıyorum’ yanıtını vermişlerdir. Bu konulara paralel olarak çalışmanın bir sonucuna göre öğrencilerin okudukları sınıfın ve yaş gruplarının da öğretim elemanlarının iletişim biçimlerine dair farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yaş grubu küçük olan birinci sınıflar öğretim elemanlarının iletişim biçimlerine dair daha olumlu değerlendirmelerde bulunurken en olumsuz değerlendirmelerin yaş grubu büyük olan dördüncü sınıfların olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ilerleyen yaşlarda kendilerini yetişkin olarak algılamaları, daha fazla saygı beklemelerinin bu sonuçla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Beklenti ölçüsünde hissedilmeyen saygı, empatiden yoksun iletişim ve eşit seviyede görülme gibi öğretim elemanlarına dair olumsuz algıya sebep olacak bu durumlar, öğrenciler üzerinde olumsuz etki yaparak, onların öğrenme sürecinde motivasyonlarının ve özgüvenlerinin kırılmasına, bireysel yaşamında olumsuzluklara ve ilgileneceklerine bireylere, “gördükleri” şekilde davranmalarına yol açacağı düşünülebilir. Nitekim öğretim elemanlarının iletişim biçimleri, öğrencilerin gelişimlerini, davranışlarını, duygularını, tutumlarını ve kendilerini algılama biçimlerini etkiler (Memişoğlu, 2001). Öğrenci merkezli öğretme-öğrenme ortamlarında öğrenme sorumluluğu ve güç dengesine dikkat edilmelidir. Çünkü geleneksel eğitimde sınıf içinde otorite

öğretmen, öğrenci pasif alıcı iken, öğrenci merkezli öğrenme süreçlerinde öğrenci otorite konumunda ve öğretmen rehber konumdadır (O'Neill ve McMahon, 2005).

Bu çalışmanın sonuçları öğrenci gözüyle öğretim elemanlarının iletişim biçimlerini göstermektedir. Öğrenciler tarafından öğretim elemanları en fazla sosyal rahatlık boyutuyla değerlendirilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin sınıflarının da öğretim elemanlarının iletişim becerilerine ilişkin algılamalarını etkilediği, birinci sınıf ve yaş grubu olarak küçük olanların daha olumlu değerlendirdikleri görülürken, olumsuz değerlendirmelerin dördüncü sınıf ve daha büyük yaş grubu olduğu tespit edilmiştir.

Bu anlamda çalışmamız, öğretim elemanlarının öğrencilerle empatik ilişki geliştirme, onları anlamaya çalışma ve daha eşit seviyede iletişim kurmaları konularında daha fazla çaba gösterme göstermeleri gerektiğini düşündürmektedir. Bu anlamda öğretim elemanlarının iletişim yeterliliklerini geliştirmelerine, etkili iletişim biçimleri kazandırmaya yönelik kurumların meslek içi eğitim faaliyetlerini düzenlemeleri ve akademik personelin katılımını sağlamları önerilebilir. Bunun yanı sıra, öğretim elemanları öğrencilerle iletişim kurarken onların psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmalı, bu sayede olumlu bir öğrenme ortamı sağlayarak öğrencilerin bölüm memnuniyetlerini pozitif etkileyebilecekleri düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Williams R. *İletişim Kavram ve Modelleri*. Eskişehir: İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, No: 214-14, 1979.
2. Sillars S. *İletişim*. Ankara: M.E.B. Yayınları; No: 2916, 1995.
3. Cüceloğlu, D. *Yeniden İnsan İnsana*, İstanbul: Remzi Kitabevi; 1999.
4. Bangir G., Senemoğlu, N. *Sınıf içi iletişimi kolaylaştırıcı ve engelleyici öğretmen-öğrenci davranışları*. IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (Kongre Kitabı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları; 1999.
5. Ergin A, Geçer, A. Öğrenci Algılarına Göre Öğretim Elemanlarının İletişim Biçimleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 1999; 1(32): 1-28
6. Sağlan V, Terzi Y, Savaş N, Murat, N. Öğretim Elemanlarının Eğitim ve İletişim Sorunları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2009; 2(6):549-556
7. Bayrak C. Modern eğitimde öğretmen profili. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1999; 9 (1-2), 12-13.
8. Çakmak M. Etkili öğretimin gerçekleşmesinde öğretmenin rolü. *Çağdaş Eğitim*. 2001; 26 (274), 22-26.
9. Yetkin A. Öğrencilerin hemşire öğretilerinde aradığı özelliklerin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 1999; 2 (1), 11-20
10. Ergün M. *Üniversitelerde öğretim etkinliğinin geliştirilmesi*. Eğitimde Yansımalar IV-2000 yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu (Sempozyum Kitabı). Ankara: Tekişik Yayıncılık Web Ofset Tesisleri; 2001.
11. Güven İ. *Değişen çağda öğretmenin değişen rolleri*. Eğitimde Yansımalar IV. 2000 yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu (Sempozyum Kitabı). Ankara: Tekişik Yayıncılık; 2001
12. Keçeci A, Arslan S. Nurse faculty members' communication skills: From student perspective. *International Journal of Human Sciences*. 2012;9(1):34-45.

13. Taşocak G. Hemşirelik Eğitiminin Felsefi Temelleri. V. Ulusal I. Uluslararası Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. Kpadokya: (Sempozyum Kitabı); 2001.
14. Aştı N. Hemşirelik eğitiminde öğrenci-öğretmen ilişkileri. *Hemşirelik Bülteni*. 1990; 4(17), 51–55.
15. Keçeci A, Taşocak G. Öğretim elemanlarının iletişim becerileri: Bir sağlık yüksekokulu örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*. 2009; 2: 131-136.
16. Sax LJ, Bryant AN, Harper CE. The differential effects of student-faculty interaction on college outcomes for women and men. *Journal of College Student Development*. 2005; 46, 6.
17. Özcan A. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe ve Matematik öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeylerini belirleme. *Milli Eğitim Dergisi*. 2009; 2(3):33-39
18. Akter T. (2009). *Medya ve iktidar ilişkileri: Dilin klişeleştirdiği cinsiyet kimlikleri*. 2nd International Conference On Women's Studies. Kıbrıs, Magosa: Doğu Akdeniz Üniversitesi; 2009
19. Memişoğlu S P. Sınıfta iletişim süreci. M. Şişman ve S. Turan (Ed.) Sınıf yönetimi içinde (s. 133-146). Ankara: Pegem Akademi; 2011.
20. O'Neill G, McMahan T. (2005) Student-centered learning: What does it mean for students and lecturers?. O'Neill, G., Moore, S., McMullin, B. (Eds.) In Emerging issues in the practice of university learning and teaching; 2005